

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR

Aanleg vier regenwaterbuffers Ulestraten

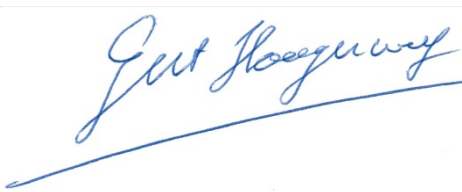
Toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving

CONCEPT

In opdracht van: Waterschap Limburg

Opgesteld door: Rob Felix
Projectnr. Natuurbalans: 19-068
Datum: 1-5-2019

Rapporttitel	
Quick scan beschermde natuur. Aanleg vier regenwaterbuffers Ulestraten. Toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving	
Getekend voor akkoord	
Naam en functie van vertegenwoordigingsbevoegde	G. Hoogerwerf directeur-groootaandeelhouder
Handtekening	
Datum	1-5-2019

Colofon

© 2019 Natuurbalans - Limes Divergens BV / Waterschap Limburg

Tekst en samenstelling: Rob Felix
Eindverantwoordelijk: Drs. G. Hoogerwerf
Projectnummer Natuurbalans: 19-068

In opdracht van: Waterschap Limburg

Wijze van citeren: Felix, R.P.W.H., 2019. Quick scan beschermde natuur. Aanleg vier regenwaterbuffers Ulestraten. Toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving. Projectnummer 19-068. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Natuurbalans - Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. De opdrachtgever vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

INHOUD

1	INLEIDING	5
2	BESCHRIJVING VOorgenomen IngREEP	7
2.1	Ingreeplocatie en onderzoeksgebied	7
2.2	Werkzaamheden en toekomstig gebruik	10
3	ONDERZOEKSMETHODE	11
3.1	Bronnenonderzoek	11
3.2	Veldonderzoek	11
3.3	Opzet natuurtoets	12
4	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	15
4.1	Soortenlijst beschermde soorten Wnb	15
4.2	Vaatplanten en mossen	15
4.3	Vleermuizen	16
4.4	Grondgebonden zoogdieren	17
4.5	Broedvogels	17
4.6	Reptielen	19
4.7	Amfibieën	20
4.8	Vissen	20
4.9	Ongewervelden	20
5	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	21
6	BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND: NEE-TENZIJ TOETS	23
7	CONCLUSIES	25
8	BRONNEN	27
BIJLAGE 1	VOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN	29
BIJLAGE 2	VRIJSTELLINGEN PER PROVINCIE	31

1 INLEIDING

Aanleiding

Het Waterschap Limburg is voornemens vier regenwaterbuffers aan te leggen in de omgeving van Ulestraten (Gebiedspilot Meerssen). Realisatie van deze ingreep kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de *Wet natuurbescherming*¹ (in het vervolg Wnb), die onder andere de bescherming regelt van dier- en plantensoorten en Natura 2000-gebieden. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb vereist mogelijk een ontheffing van deze wet.

Tevens kan de ingreep effecten hebben op gebieden die onderdeel zijn van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid en vergunbaarheid van de voorgenomen ingreep dient een actueel en volledig beeld te bestaan van het voorkomen van beschermde soorten op de ingreeplocatie of binnen de invloedssfeer ervan. Aan de hand daarvan dient de voorgenomen ingreep getoetst te worden aan de bepalingen in de Wnb en ten aanzien van het NNN aan de bepalingen in de provinciale verordening ruimte.

Probleemstelling

Een actueel en/of volledig verspreidingsbeeld van beschermde natuurwaarden op de ingreeplocatie of binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep ontbreekt. Hierdoor is niet duidelijk of er een kans bestaat op overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb of op effecten op het NNN.

Opdrachtformulering

Waterschap Limburg heeft Natuurbalans - Limes Divergens BV verzocht offerte op te stellen voor uitvoer van een quick scan beschermde natuur waarin de voorgenomen ingreep wordt getoetst aan de Wnb en de provinciale verordening ruimte.

Doelstelling

Doel van voorliggend onderzoek is het verschaffen van inzicht in eventuele consequenties van de voorgenomen ingreep met betrekking tot de Wnb onderdelen soortenbescherming en gebiedsbescherming, en met betrekking tot het NNN.

De quick scan bestaat uit een eenmalig bezoek aan de ingreeplocatie, waarbij op basis van uitvoerige kennis over ecologie en verspreiding van flora en fauna een inschatting wordt gemaakt van de potenties van de ingreeplocatie voor beschermde natuurwaarden. Aan de hand van deze inschatting worden mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in beeld gebracht en worden maatregelen aangegeven om eventuele schade te mitigeren of te compenseren. Tenslotte wordt aangegeven of uiteindelijk een ontheffing van de Wnb noodzakelijk wordt geacht en/of aanvullend onderzoek nodig zal zijn.

¹ De Wet natuurbescherming is per 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

2 BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP

2.1 INGREEPLOCATIE EN ONDERZOEKSGBIED

Er worden vier regenwaterbuffers aangelegd. Deze buffers hebben de nummers 1a, 11, 20-21 en 24. De ligging van deze vier ingreeplocaties is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Ligging en begrenzing van de vier geplande regenwaterbuffers in de omgeving van Ulestraten. De buffers hebben de volgende nummers: 1a, 11, 20-21 en 24.

Alle vier de ingreepgebieden liggen in het agrarische heuvelland rondom Ulestraten in Zuid-Limburg. Het landgebruik is voornamelijk intensief agrarisch met (gras-)akkers, boomgaarden en weilanden, afgewisseld met enkele bosjes en bebouwing.

De foto's in de hierna volgende figuren 3, 4, 5 en 6 geven een impressie van de ingreeplocaties. Met uitzondering van locatie 1a, zijn alle locaties in intensief agrarisch gebruik. Locatie 1a vormt een ietwat verruigd weiland wat waarschijnlijk een seizoen niet beweid is door vee, waardoor er een beginnende brandnetelruigte ontstaan is (figuur 2). Langs buffer 1a loopt een snelstromend beekje.

Figuur 2: Ingreepplocatie regenwaterbuffer 1a. Het regenwaterbuffer komt te liggen in een ietwat verruigd weiland met brandnetel en paardenbloem als dominante soorten.

Figuur 3: Ingreepplocatie regenwaterbuffer 24. Het regenwaterbuffer komt te liggen in een weiland dat in intensief agrarisch gebruik is. Er is een dichte grasmat aanwezig en er komen nauwelijks tot geen andere plantensoorten voor.

Figuur 4: Ingreeplocatie regenwaterbuffer 11. Het regenwaterbuffer komt te liggen in een grasakker die in intensief agrarisch gebruik is.

Figuur 5: Ingreeplocatie regenwaterbuffer 20-21. Het regenwaterbuffer komt te liggen in een grasakker die in intensief agrarisch gebruik is.

2.2 WERKZAAMHEDEN EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Regenwaterbuffers zullen worden aangelegd door afgraving. Er is nog geen concrete informatie beschikbaar over de periode waarin gewerkt wordt. Er is geen bomenkap noodzakelijk. De beek langs buffer 1a wordt niet aangetast.

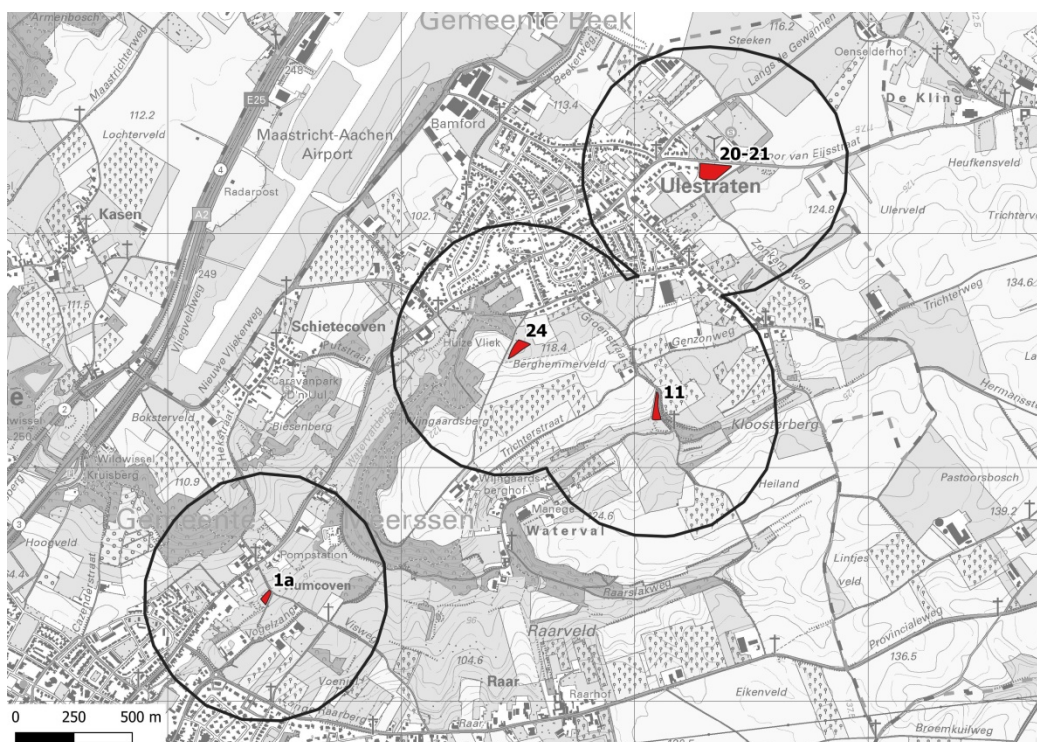

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 BRONNENONDERZOEK

Voor het onderzoek zijn archiefgegevens verzameld van beschermde planten en dieren in de omgeving van de ingreeplocaties. Hiervoor is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze databank bevat waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland.

De NDFF-aanvraag is gedaan op 25 april 2019 en bevat alle waarnemingen van beschermde soorten uit de afgelopen 10 jaar uit een gebied van 500 meter rondom het ruimtebeslag van de ingreeplocaties.

Figuur 6: Gebied tot 500 meter rondom de voorgenoemde ingreeplocaties waarvan archiefgegevens van beschermde soorten uit de NDFF zijn geanalyseerd.

3.2 VELDONDERZOEK

Op 11 april 2019 is de ingreeplocatie door een ecooloog van Natuurbalans - Limes Divergens bezocht (Rob Felix). Gericht onderzoek naar beschermde soorten is niet uitgevoerd en behoorde evenmin tot de opdracht.

Op basis van de aanwezige biotopen en kennis over ecologie en landelijke verspreiding van beschermde soorten is bepaald of het voorkomen van beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer daarvan verwacht kan worden. Daarnaast is bepaald of nader onderzoek noodzakelijk is.

3.3 OPZET NATUURTOETS

Toetsing aan de Wet natuurbescherming: onderdeel soortenbescherming

Door middel van een effectanalyse wordt onderzocht of de voorgenomen ingreep leidt tot negatieve effecten op beschermde soorten. Daarbij wordt in de Wnb onderscheid gemaakt in drie beschermingsregimes:

- 1) Soorten Vogelrichtlijn (§ 3.1 Wnb): alle van nature in Nederland in het wild levende vogels.
- 2) Soorten Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb): alle soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage I en II van het Verdrag van Bern en bijlage II van het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- 3) Andere soorten (§ 3.3 Wnb): alle soorten die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden met uitzondering van vrijstellingen.

Indien uit de effectanalyse blijkt dat er een kans is op overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb zijn vervolgstappen nodig:

- a) Treffen van maatregelen om negatieve effecten te voorkomen.
- b) Werken volgens een goedgekeurde gedragscode.
- c) Aanvragen van een ontheffing van de Wnb.

a. Treffen van maatregelen

Door het treffen van maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen, verminderd of hersteld. Daarbij kan het gaan om mitigerende maatregelen (voorkomen of verminderen van effecten of herstel op de locatie van handeling) of om compenserende maatregelen (herstel of verbetering op een andere locatie).

b. Werken volgens goedgekeurde gedragscode

Handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting leiden niet tot overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 indien deze handelingen aantoonbaar worden uitgevoerd conform een goedgekeurde gedragscode. In dat geval is geen ontheffing nodig.

c. Ontheffing Wnb ten aanzien van beschermde soorten

Kan overtreding van verbodsbepalingen - ondanks voorgaande stappen - niet geheel worden voorkomen en geldt er geen vrijstelling, dan is ontheffing van de verbodsbepalingen nodig. Een ontheffing kan uitsluitend worden verleend onder de volgende voorwaarden:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een wettelijk belang.
3. Er is geen verslechtering/afbreuk van de staat van instandhouding van beschermde soorten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming: onderdeel gebiedsbescherming

Door middel van een voortoets wordt bepaald of er voor de voorgenomen ingreep een vergunningplicht geldt ex artikel 2.7 van de Wnb. In de voortoets worden de volgende vragen beantwoord:

1. Ligt een Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep?
2. Wat zijn de mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied in kwestie?

3. Kan de ingreep, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied:
 - a. de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied verslechteren?
 - b. een (significant) verstorend effect hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen?

Uiteindelijk wordt in voorliggende quick scan een antwoord gegeven op de vraag of een vergunning op de Wnb vereist is en zo ja, middels welke toets een verlening daarvan dient te worden beoordeeld; een *verslechteringstoets* of een *passende beoordeling*.

Indien mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn om schade te verzachten of te compenseren, houdt dat per definitie in dat er een kans is op significant negatieve effecten. In dat geval dient voor uitvoering van de ingreep een vergunning aangevraagd te worden.

Het bevoegd gezag in deze in Provincie Limburg.

Beoordeling Natuurnetwerk Nederland

Bij ingrepen in de NNN geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in beginsel niet toegestaan zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied binnen de NNN significant wordt aangetast.

De ingreep kan alleen plaatsvinden als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval dienen de negatieve effecten gemitigeerd worden.

Voor het bepalen van de effecten op het NNN worden de volgende stappen doorlopen:

1. Vindt de voorgenomen ingreep plaats binnen de begrenzing van het NNN, of ligt er een natuurgebied behorende tot het NNN binnen de invloedssfeer van de ingreep?
2. Wat zijn eventuele negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN?

Indien er een kans bestaat op significant negatieve effecten is er een verdere toetsing aan de bepalingen van het NNN noodzakelijk. Deze toetsing maakt geen onderdeel uit van voorliggende quick scan.

4 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

4.1 SOORTENLIJST BESCHERMDE SOORTEN WNB

Een overzicht van beschermde soorten die voorkomen in een straal van 500 meter rondom de ingreeplocatie is weergegeven in. Gegevens zijn afkomstig uit de NDFF. Van de vogels zijn alleen de soorten met een jaarrond beschermd nest opgenomen uit de categorieën 1 t/m 3 en de soorten waarvoor getoetst moet worden of voldoende functioneel leefgebied voorhanden blijft (zie bijlage 1). Van de nationaal beschermde plant- en diersoorten (A in) zijn alleen de soorten weergegeven die niet zijn vrijgesteld door Provincie Limburg. Aanwezigheid van de in tabel 1 weergegeven soorten in het ingrepengebied of binnen de invloedssfeer daarvan kan niet op voorhand worden uitgesloten.

Op basis van de hoeveelheid gegevens uit het onderzoeksgebied opgenomen in de NDFF kan worden afgeleid dat het onderzoeksgebied niet uitputtend onderzocht is op natuurwaarden. De gegevens in de NDFF geven een onvolledig beeld van de in potentie aanwezige beschermde soorten.

Het ontbreken van waarnemingen van verschillende soortgroepen in de NDFF betekent niet automatisch dat deze soortgroepen niet in het ingrepengebied kunnen voorkomen.

4.2 VAATPLANTEN EN MOSSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de directe omgeving van de ingreeplocatie zijn geen archiefwaarnemingen bekend van krachtens de Wnb beschermde planten- en mossensoorten (tabel 1).

Locaties 1a en 24 liggen in een bestaand weiland. Locatie 1a in een iets verruigd weiland, mogelijk doordat het een seizoen uit de begrazing is gehaald. Locatie 24 betreft een intensief gebruikt weiland. Locaties 20-21 en 11 liggen in een intensieve grasakker.

Op voorhand kan gesteld worden dat de aanwezige biotopen niet geschikt zijn voor beschermde planten- en mossensoorten. Beschermde soorten in Nederland zijn veelal beperkt tot bijzondere biotopen zoals extensieve akkerreservaten, kalkgraslanden en hoogvenen. Dergelijke biotopen zijn niet op de ingreeplocaties aanwezig. Daarvoor is het agrarisch grondgebruik te intensief (geweest). Evenmin zijn er extensievere overhoekjes aanwezig waar eventueel een verwaalde beschermde akkerplant aanwezig kan zijn. Op voorhand kan worden aangenomen dat beschermde planten en mossen niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van beschermde planten- en mossensoorten worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor planten- en mossensoorten is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

Tabel 1: Overzicht van beschermde soorten in de omgeving van de ingreeplocatie. De gegevens zijn afkomstig uit de NDFF (laatste 10 jaar, binnen 500 meter van de ingreeplocatie). Van de vogels zijn de soorten beschouwd die een jaarrond beschermde nestplaats hebben (cat. 1-3) en de soorten waarvoor getoetst moet worden of voldoende functioneel leefgebied voorhanden blijft (cat. 4) (zie Bijlage 1). WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Andere beschermde soort). Cat.: categorie vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (zie bijlage 1). RL: Soort is opgenomen op de Rode lijst (ge=gevoelig, kw=kwetsbaar, be=bedreigd).

Nederlandse naam	Wnb	Nest Cat.	RL
VAATPLANTEN EN MOSSEN			
Geen beschermde soorten			
VLEERMUIZEN			
Gewone dwergvleermuis	HR		
GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN			
Das	A		
VOGELS MET JAARROND BESCHERMD NEST CATEGORIE 1-3			
Bosuil	VR	2	
Grote gele kwikstaart	VR	2	
Torenvalk	VR	3	
VOGELS CATEGORIE 4			
Blauwe reiger	VR	4	
Buizerd	VR	4	
Kramsvogel	VR	4	ge
Sperwer	VR	4	
Spotvogel	VR	4	ge
Wulp	VR	4	kw
REPTIELEN			
Geen beschermde soorten			
AMFIBIEËN			
Geen beschermde soorten			
VISSSEN			
Geen beschermde soorten			
ONGEWERVLEDEN			
Geen beschermde soorten			

4.3 VLEERMUIZEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In het waarnemingenarchief van de NDFF zijn in de bufferzone van 500 meter rondom de ingreeplocatie in de periode van de afgelopen tien jaar twee waarnemingen van foeragerende gewone dwergvleermuizen opgenomen. Er zijn geen gegevens beschikbaar over het voorkomen van verblijfplaatsen.

Op basis van de hoeveelheid vleermuiswaarnemingen in het onderzoeksgebied in de NDFF kan gesteld worden dat het onderzoeksgebied niet tot nauwelijks op deze soortgroep is onderzocht.

Desondanks staan er de ingreeplocaties nergens oudere bomen met holtes of gebouwen die in potentie geschikte verblijfplaatsen zouden kunnen vormen. Alle ingreeplocaties bestaan uit

intensieve weilanden of grasakkers. Deze zijn op voorhand ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Op voorhand kan gesteld worden dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen in de ingreepgebieden voorkomen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vleermuizen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vleermuizen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de NDFF blijkt het voorkomen van dassen in de directe nabijheid van alle vier de ingreeplocaties. Vaste verblijfplaatsen van dassen bevinden zich niet op de ingreeplocaties. De ingreeplocaties liggen in intensieve graslanden en graslakkers. Het is waarschijnlijk dat de ingreeplocaties door dassen worden gebruikt als foerageergebied. Vooral de intensieve weilanden zijn hiervoor in potentie geschikt. Grasakkers zijn minder door dassen geliefd.

Negatieve effecten van de ingreep

Door de aanleg van regenwaterbuffers zullen de gronden periodiek inunderen, waardoor het beschikbare foerageergebied van de das tijdelijk in geringe mate vermindert. Het water dient binnen 24 uur weer verdwenen zijn uit de regenwaterbekkens. Daarna zijn de terreinen weer beschikbaar voor das als foerageergebied. Effecten zijn dus tijdelijk en zeer gering, gezien de omvang van het areaal aan weilanden in de omgeving van de ingreeplocaties. Er blijft te allen tijde ruim voldoende foerageergebied voor de das beschikbaar, ook als de bekkens tijdelijk door regenwater geïnundeerd zijn. Het kan niet worden uitgesloten dat een tijdelijke inundatie van een grasland zelfs een aantrekkingskracht heeft op foeragerende dassen, door het potentiële voedsel dat door het water is meegevoerd.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van grondgebonden zoogdieren worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor grondgebonden zoogdieren is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.5 BROEDVOGELS

Wettelijke status

Bij uitvoering van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels, dat globaal loopt van maart tot en met juli. Tijdens het broedseizoen vallen namelijk bewoonde nesten onder de reikwijdte van artikel 3.1 van de Wnb en zijn daardoor beschermd.

Een nest is de plek die vogels vervaardigen om de eieren uit te broeden en de jongen te verzorgen. Voor een verdere aanscherping van het begrip 'nest' wordt onderscheid gemaakt tussen broedseizoenen en niet-broedseizoenen.

Nesten jaarrond beschermd

Van een aantal vogels is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Zo vallen de nesten van roofvogels, uilen (met uitzondering van bosuil), gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar en roek het hele jaar onder de definitie van 'voortplantingsplaats of rustplaats' in art. 3.1 van de Wnb². Deze nesten zijn, voor zover niet permanent verlaten, jaarrond beschermd.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende categorieën. Zie voor een soortenlijst bijlage 1. Soorten uit categorie 1 t/m 3 genieten een strengere bescherming dan soorten uit categorie 4. Soorten uit categorie 4 hebben geen jaarrond beschermd nest, maar zijn plaats trouw en beschikken over voldoende flexibiliteit om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat. Ze zijn dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit niet in het geding mag komen. Indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt moet worden bepaald of er voldoende functionaliteit behouden blijft.

Nesten beschermd tijdens broedseizoen

Nesten van de overige vogelsoorten vallen buiten het broedseizoen niet onder de definitie van 'nesten, rustplaatsen of voortplantingsplaatsen' zoals benoemd in artikel 3.1 van de Wnb. Ze worden namelijk het daaropvolgende broedseizoen niet weer in gebruik genomen en zijn buiten het broedseizoen niet van belang voor de instandhouding van de soort.

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Categorie 1-3

In NDFF zijn waarnemingen opgenomen van buizerd, bosuil, grote gele kwikstaart en torenvalk. (tabel 1). Deze soorten zijn waargenomen in de wijde omgeving van het ingrepengebied. Er zijn geen waarnemingen bekend van deze soorten binnen het ingrepengebied.

Op basis van de op de ingreeplocaties aanwezige biotopen kan de aanwezigheid van vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats uit categorie 1-4 op voorhand worden uitgesloten. Alle ingreeplocaties bestaan uit intensieve weilanden of grasakkers. Er zijn geen bosjes of bomen op aanwezig die dienst kunnen doen als potentiële broedplaats voor soorten met een jaarrond beschermd nest. Soorten met een jaarrond beschermd nest broeden in bomen, bosjes of gebouwen. Deze soorten broeden niet in grasvegetaties, laat staan in intensief agrarische landbouwpercelen.

Net buiten de begrenzing van locatie 24 staat een klein groepje bomen, direct langs het toegangsweggetje. In theorie zou dit bosje op termijn in gebruik genomen kunnen worden door een of meerdere vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest, zoals een boomvalk. De kans daarop is echter zeer gering daar het een erg open bosje is en direct langs de weg gelegen is. Op voorhand is er daardoor sprake van teveel verstoring.

Categorie 4

Vogelsoorten uit categorie 4 (bijlage 1) komen naar alle verwachting evenmin op de ingreeplocaties voor. Ook voor deze groep geldt dat geschikt broedbiotoop afwezig is. De percelen zijn veel te intensief in agrarisch gebruik en bosjes en struweel ontbreken.

² De voormalige lijst van soorten met een jaarrond beschermd nest blijft vooralsnog onveranderd, met uitzondering van provincie Limburg, die een andere lijst heeft opgenomen in haar beleidsregels.

Overige soorten zonder jaarrond beschermd nest

Tenslotte worden broedgevallen van overige broedvogels evenmin verwacht, door het intensieve karakter van de ingreeplocaties. Een enkel broedgeval van een algemene vogelsoort van graslanden en akkers, zoals gele kwikstaart of graspieper, kan echter niet geheel op voorhand worden uitgesloten.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Gedurende het broedseizoen kan het uitvoeren van werkzaamheden (afgraven van grasland) leiden tot beschadiging van nesten van broedende vogels (Wnb art. 3.1, lid 2).

Negatieve effecten van de ingreep op soorten met een jaarrond beschermd nest kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Voorkómen van negatieve effecten

Negatieve effecten ten aanzien van broedvogels kunnen voorkomen worden door werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen van aanwezige broedvogels. Dat loopt globaal van maart t/m juli, maar in het kader van de Wnb wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om de ingreeplocatie voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om er te broeden. Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein (werkputten, grond- en materiaalopslag, parkeerplaatsen, etc.) bomen en struiken te rooien en overige vegetaties kort te houden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vogels met een jaarrond beschermd nest worden op voorhand mogelijk niet overtreden.

Vervolgonderzoek naar de aanwezigheid van vogels met een jaarrond beschermd nest uit categorie 1-5 is niet noodzakelijk.

4.6 REPTIELEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de directe omgeving van de ingreeplocatie zijn geen archiefwaarnemingen bekend van reptielen. Mede op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden of goed ontwikkelde bosranden, kan worden aangenomen dat beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van reptielen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor reptielen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.7 AMFIBIEËN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de directe omgeving van de ingreeplocatie zijn geen archiefwaarnemingen bekend van krachtens de Wnb beschermde amfibiesoorten.

Door het ontbreken van potentiële voortplantingswateren in en rond de ingreeplocaties kan het voorkomen van streng beschermde amfibiesoorten op de ingreeplocaties op voorhand worden uitgesloten. De ingreeplocaties vormen door hun intensief agrarisch beheerde karakter evenmin geschikte landbiotopen voor amfibieën.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van amfibieën worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor amfibieën is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.8 VISSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de directe omgeving van de ingreeplocatie zijn geen archiefwaarnemingen bekend van krachtens de Wnb beschermde vissoorten.

Door het ontbreken van oppervlaktewateren op de ingreeplocaties kan het voorkomen van streng beschermde vissoorten op de ingreeplocaties op voorhand worden uitgesloten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vissen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vissen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.9 ONGEWERVELDEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Van beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden zijn geen populaties bekend op de ingreeplocatie.

Het voorkomen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten. In het ingrepegebied ontbreken de voor die soorten benodigde biotopen, zoals droge en vochtige heidevelden, vochtige loofbossen met wilde kamperfoelie, goed ontwikkelde laagveenmoerassen en blauwgraslanden.

De ingreeplocaties zijn alle gelegen in intensieve agrarische percelen. Daarin komen geen beschermde ongewervelden voor als gevolg van het ontbreken van geschikte biotopen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van ongewervelden worden op voorhand niet overtreden. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

5 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

De ingreeplocatie ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden Geuldal en Bunderbos ligt op respectievelijk 1,5 en 2 kilometer afstand van de ingreeplocatie (figuur 7).

Effecten van stikstofuitstoot (NO_x) en -depositie op stikstofgevoelige habitats worden gezien de aard en duur van de werkzaamheden als nihil ingeschat. Een en ander kan inzichtelijk worden gemaakt door een aerius-calculatie. Verdere toetsing aan de Wnb voor het onderdeel gebiedsbescherming is niet noodzakelijk.

Figuur 7: Ligging van de ingreeplocaties ten opzichte van de Natura 2000-gebieden Bunder- en Elslooërbos (noordwesten) en Geuldal (zuidoosten).

6 BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND: NEE-TENZIJ TOETS

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Veel natuurgebieden in Nederland zijn planologisch beschermd doordat zij deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen de Ecologische Hoofdstructuur, EHS).

In Limburg is het NNN uitgewerkt in de Provinciale Omgevingsverordening 2014. Er zijn drie typen beschermingsregimes: goudgroene natuurzone, zilvergroene natuurzone en bronsgroene landschapszone. Met het opnemen van de goudgroene natuurzone in het POL-2014 wordt invulling gegeven aan de opdracht die de provincies van het Rijk hebben gekregen voor de begrenzing van het Nationale Natuurnetwerk, en de verankering daarvan in het provinciale planologische beleid. Met de aanwijzing van de zilvergroene en bronsgroene natuur- en landschapszones stimuleert de provincie het behoud en de ontwikkeling van natuur en landschap ook buiten de goudgroene zone.

Goudgroene natuurzone:

De goudgroene natuurzone vormt het Limburgse deel van het Nationale Natuurnetwerk. Binnen de goudgroene zone streeft de provincie naar behoud en beheer van de reeds aanwezige natuur, en de ontwikkeling van nieuwe natuur.

Zilvergroene natuurzone:

Binnen de zilvergroene natuurzone staat het benutten van kansen voor natuur en landschap centraal. De zilvergroene natuurzone maakt echter geen onderdeel uit van het Nationaal Natuurnetwerk, maar ondersteunt wel de functionaliteit en effectiviteit van de goudgroene natuurzone. De provincie stimuleert de ontwikkeling van natuur en landschap binnen de zilvergroene zones met subsidies en natuurcompensaties.

Bronsgroene landschapszone:

De bronsgroene landschapszone omvat de landschappelijk waardevolle beekdalen en bufferzones rond bestaande natuurgebieden met de daarin aanwezige (extensievere) landbouwgebieden, monumenten, kleinere landschapselementen, waterlopen e.d. Een kwart van de bronsgroene landschapszone wordt gevormd door het winterbed van de Maas. In Zuid-Limburg omvatten deze zones ook de steilere hellingen, droogdalen en de belangrijkste landschappelijke verbindingen naar het Maasdal. Het beleid binnen de bronsgroene landschapszone is er op gericht om de landschappelijke kernkwaliteiten te behouden, te beheren, te ontwikkelen en te beleven. Deze zone bestaat hoofdzakelijk uit landbouwgronden. Binnen deze zone komen op bestemmingsplanniveau andere bestemmingen en functies voor zoals infrastructuur, woningen en toeristische voorzieningen e.d.

Realisatie van regenwaterbuffers in goudgroene en zilvergroene natuurzones kan alleen als natuurwaarden niet worden aangetast, en vergt afstemming met en goedkeuring van de provincie Limburg. In bronsgroene landschapszones zijn betere mogelijkheden voor regenwaterbuffers. Ook hier is afstemming met de provincie Limburg nodig, maar zal de ontwikkeling eerder binnen het beleid passen.

Nee-tenzij toets

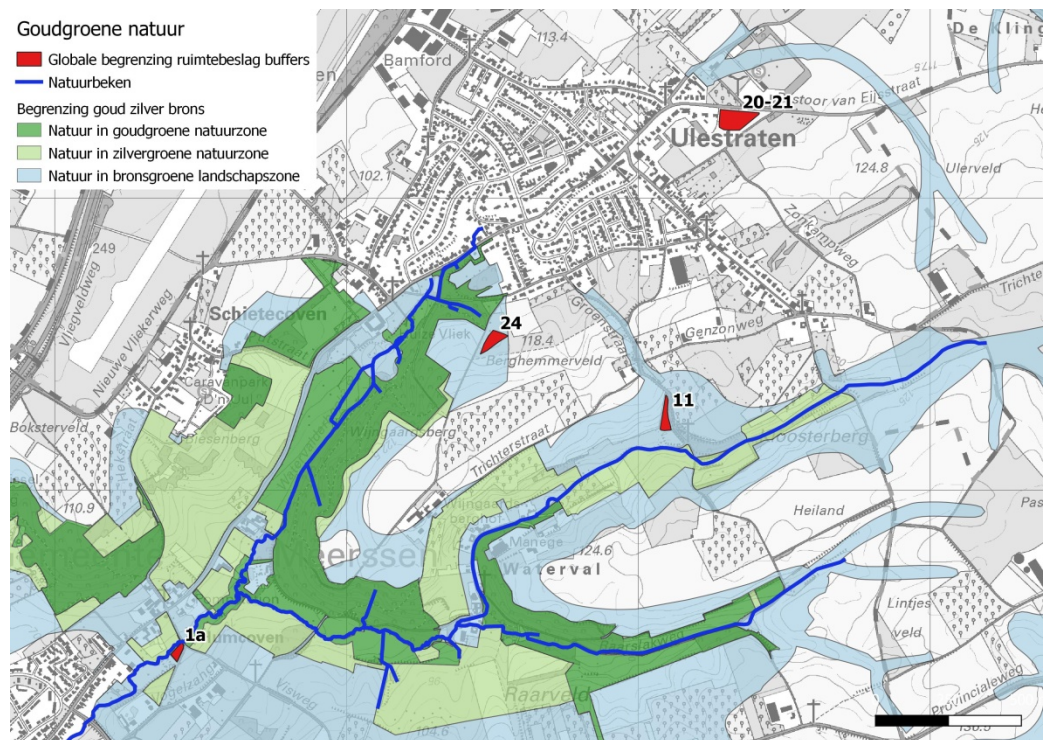
Voor het bepalen van de effecten op het NNN wordt een zogenaamde nee-tenzij toets uitgevoerd, waarbij de volgende stappen doorlopen:

1. Vindt de voorgenomen ingreep plaats binnen de begrenzing van het NNN?
2. Is er een kans op significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN?
3. Zo ja, zijn er maatregelen mogelijk om negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden te voorkomen.

Begrenzing ingrepengebied

Locatie 1a ligt binnen de begrenzing van de goudgroene natuur (Figuur 8). Het natuurbeheertype op de betreffende locatie is “nog om te vormen tot natuur”.

De overige locaties liggen buiten de begrenzing van de goudgroene natuur en vormen geen knelpunt met de NNN.

Figuur 8: Ligging van de ingreeplocaties ten opzichte van de begrenzing van de goudgroene natuur. Alleen locatie 1a ligt binnen de grenzen van de goudgroene natuur. De overige locaties liggen daarbuiten.

Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden

De geplande ingreep op locatie 1a bestaat uit het aanleggen van een regenwaterbuffer. Dit heeft significant negatief effect op de potentiële natuurwaarden in dit deel van de Goudgroene natuurzone. Door de aanleg van een regenwaterbuffer dat regelmatig zal inunderen wordt de mogelijkheid ontnomen om ter plaatse één van de vele bijzondere natuurbeheertypen te realiseren. Provincie Limburg dient daarom goedkeuring te geven voor voorliggend project.

7 CONCLUSIES

Wet natuurbescherming – onderdeel soortenbescherming

- Mogelijk worden één of meer locaties door das gebruikt als foerageergebied. Ook na de uitvoering van de ingreep waarbij regenwaterbuffers worden aangelegd blijven de percelen geschikt als foerageergebied voor de das. Inundatie zal zeer tijdelijk zijn. Nadat het water weer weg gevloeid is, is er voor de das weer een foerageergebied beschikbaar van vergelijkbare kwaliteit als momenteel aanwezig is.
- Het voorkomen van overige streng beschermde soorten(groepen) in het ingrepengebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk en een verdere toetsing aan de Wnb evenmin.

Wet natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

- Er ligt geen Natura 2000-gebied binnen de grenzen van de voorgenomen ingreep. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied worden als nihil beschouwd.

Natuurnetwerk Nederland

- Eén van de vier locaties, namelijk locatie 1a ligt binnen de begrenzing van de goudgroene natuur. Significante negatieve effecten op de toekomstige wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN liggen voor de hand, omdat de ingreep de ontwikkeling van bijzondere natuurbeheertypen ter plaatse verhindert. Deze kunnen niet tegen regelmatige inundatie door regenwater.

8 BRONNEN

- Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag 18 maart 2019.

BIJLAGE 1 VOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN

Ecologisch advies en onderzoek

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Conform provinciale beleidsregels passieve soortenbescherming provincie Limburg

<u>Vogels jaarrond beschermde nesten</u>		<u>Vogels waarvan voldoende functioneel leefgebied aanwezig moet blijven</u>	
Boerenwaluw	2	Bijeneter	4
Boomvalk	3	Blauwe reiger	4
Bosuil	2	Buizerd	4
Gierzwaluw	2	Draaihals	4
Grote gele kwikstaart	2	Grauwe klauwier	4
Havik	3	Grutto	4
Huismus	2	IJsvogel	4
Huiswaluw	2	Kramsvogel	4
Kerkuil	1	Kwartelkoning	4
Oehoe	1	Oeverwaluw	4
Ooievaar	2	Paapje	4
Raaf	3	Ringmus	4
Ransuil	3	Roerdomp	4
Rode wouw	3	Sperwer	4
Roek	1	Spotvogel	4
Slechtvalk	2	Visdief	4
Steenuil	1	Wulp	4
Torenvalk	3	Zomertortel	4
Wespendief	3	Zwarte specht	4
Zwarte wouw	3		

uitleg:

<i>categorie 1:</i>	Jaarrond gebruikte nesten
<i>categorie 2:</i>	Zeer plaatstrouwe broedvogel of afhankelijk bebouwing
<i>categorie 3:</i>	Zeer plaatstrouwe broedvogel die ieder jaar terugkeert naar specifiek nest
<i>categorie 4:</i>	Vogel dat jaarlijks terugkeert naar specifiek nest, maar voldoende flexibel om elders nieuw nest te bouwen. Echter, dusdanig kwetsbaar dat functionaliteit van leefgebied niet in het geding mag komen.

BIJLAGE 2 VRIJSTELLINGEN PER PROVINCIE

Overzicht algemene vrijstellingen soorten per provincie

Op basis van door PS vastgestelde provinciale verordeningen d.d. 4 maart 2019

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam	Drenthe	Flavcland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie EZ (AMvB PN art 3.31.)
Zoogdieren														
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis*	<i>Apodemus sylvaticus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	x	x	x		x				x	x	x	x	x
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						x1							
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas	<i>Lepus europeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	x	x	x		x				x	x		x	x
Huisspitsmuis*	<i>Crocidura russula</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>						x							
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter	<i>Martes foina</i>			x			x2							
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Veldmuis*	<i>Microtus arvalis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	x	x	x		x	x			x	x		x	x
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>							x						
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Amfibieën en reptielen														
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						x3							
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						x4							
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

